

JAK UČIT, ŽÍT A NEZBLÁZNIT SE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Zejména když svoje povolání nechcete opustit

Konference, jejíž název je titulkem tohoto článku, přilákala do Prahy úctyhodných tři sta učitelek a ředitelek mateřských škol z různých koutů republiky! Navzdory tomu (nebo možná právě proto), že svoji premiéru měla už na jaře v Brně. Mezi učiteli se rychle rozkřikne, kam stojí za to jít. Zvláště když se téma pěkně zařízne do kůže.

Společnost INFRA, s. r. o., která konferenci pořádala, má na témata, která učitelé potřebují slyšet a mluvit o nich, čich. „S učiteli různých stupňů škol se setkáváme často. Víme, co je trápí a snažíme se jim alespoň trochu pomoci. Nebo možná spíš napovědět, jakým směrem dál přemýšlet,“ říká Anna Doubková. Bývala ředitelkou a jednatelkou společnosti, dnes s ní úzce spolupracuje jako konzultantka i lektorka. To se v podnikání povede jen málokdy. „Vnímáme, že jsou učitelky mateřských škol hodně unavené, vyčerpané, mají pocit, že se na ně valí spousta zadání, také požadavky rodičů jsou velmi různé. I původně nadšené učitelky někdy stojí na pokraji vyhoření. Snažili jsme se proto najít téma, které jim dodá sebevědomí. Získat pro ně lektory, kteří je osloví a vlijí jim trochu optimismu do žil. Nebo je popíchnou, vyprovokují. Učitelé obecně oceňují, když takovou možnost získají. Když se jim zároveň naskytne příležitost navzájem se podpořit, postěžovat si, vyměnit si své zkušenosti.“

Přiznala, že mnohé lektory se INFRE daří získat proto, že je s nimi v kontaktu už dlouho. Protože obě strany vědí, že vystoupení bude zajímavé a pro učitele přínosné. Už pouhé nahlédnutí do programu prozradí, že tomu tak bylo i tentokrát. Co nepokazit ve výchově radil Václav Mertin. Vystoupení Evy Svobodové a Hanky Švejdvové z Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity Jak učit a nezbláznit se v mateřské škole inspirovalo organizátory k názvu konference. O tom, čím se vyznačují kontakty rodičů a učitelů a kde jsou jejich úskalí, hovořil jejich kolega z JČU Miroslav Procházka. O tom, jak uchopit psychohygienu, abychom se udrželi v pevném duševním zdraví, přednášela psychoterapeutka Květa Hrbková. Na závěr přednáška Marka Hermana Psychosomatika – jak se nám náš život zapisuje do těla a jak nás odměňuje, přinesla nejedno vážné varování. Ani se nedivím, že naprostá většina oslovených

učitelek a ředitelek přiznala, že je na konferenci přivedlo nejen téma v názvu, ale především jména lektorů.

Je učitelka anděl?

Když se podíváte, co všechno musí – ať už jí to určuje zákon a vyhláška, nebo její snaha dát dětem to nejlepší – a porovnáte to s podmínkami, které pro svoji práci má, nezbyvá než kývnout. Alespoň ve většině případů. Když tuhle otázku vznesly lektorky, v sále to zašumělo. Pak doplnily odpověď, kterou před časem dostaly právě od jedné učitelky mateřské školy: Neení. Kdyby byla anděl, narostla by jí křídla a uletěla by. Smích, který vzápětí proběhl sálem, trochu mrazil.

Pak už se debatovalo o tom, proč některé učitelky anděly zůstávají a jiné se promění v „nutrie“. Co (nebo kdo?) za to může a co dělat pro to, aby se to nestávalo? Zátěžových situací je v mateřských školách víc

než dost – vysokým počtem dětí počínaje přes nároky na výkon, přílišnou organizovanost až k nadměrné administrativní zátěži. Připočtete k tomu problémy spojené s dvouletými dětmi v neodpovídajících podmínkách, s nároky inkluze a obtížemi, které do mnohých škol přinesl povinný poslední ročník. Opravdu toho není málo. „Nemusíte plnit na sto procent všechno, co vám předepisují nastavená pravidla,“ zaznívalo od lektorek. „Myslete hlavně na potřeby dětí, ale také na ty svoje... Nechte děti žasnout, objevovat, za vším přece nemusí být okamžitě vidět výkon... Nenechte se zmanipulovat, buďte samy sebou!“

„Mluví mi ze srdce, je vidět, že znají praxi, vědí, o co v mateřské škole jde,“ dověděla jsem se od Věry Bokrové, ředitelky MŠ Křejského v Praze 4. „Přidám vám ještě jeden citát: Všichni jsme andělé s jedním křídlem. Musíme se držet za ruce, abychom mohli vzlétnout.“

Největší úskalí – kontakty s rodiči

Tohle je bolavé místo už dlouho a zdaleka nejen v mateřské škole. „Předpokládáme, že učitelé jsou komunikativní, že umějí vyjednávat, a pak nás překvapí, jak často se dostávají s rodiči do střetu,“ říká Anna Doubková. „Bývají totiž v za-

Inzerce

Zveme Vás na 7. celostátní konferenci Mateřská škola v pohybu

23. dubna 2018, BRNO

**** hotel Voroněž, Křížkovského 47

Budeme se zabývat pohybem, jako prostředkem v rámci rozvoje osobnosti dětí v předškolním věku. Získáte praktické informace o tom, jak důležité je zařazení prvků pohybu do práce s dětmi.

Pohyb jako prostředek k rozvoji osobnosti předškoláka

Doc. PhDr. Hana Dvořáková, Csc.

Velká novina pohádka nám začíná... aneb využití pohybu při práci s pohádkou a příběhem

Mgr. Hana Švejdvová

Kam se ženeš, učitelko?

Mgr. Eva Svobodová

Rozvoj grafomotoriky v rámci pohybového rozvoje dítěte

doc. PaedDr. Daniela Valachová, PhD.

Hudba a pohyb

Eva Hurdová

více informací a přihlášky
www.infracz.cz

infra s. r. o.

INFRA, s. r. o., Tyršova 241, 675 22 Stařeč

jetí komunikace, která není tak docela zaměřená na fakta. Protože jim chybí čas, reagují rychle. Nenechají druhého vypovídat, neumějí ho zklidnit – ať už se jedná o rodiče žáků, nebo o kolegu.“ Ví, o čem mluví, protože právě na toto téma má s kolegou Tomkem připravené semináře mentorských dovedností. „Už po dvou osmihodinových setkáních nám učitelky říkají, že jsme jim pomohli. Přitom jde často jen o to, že si začnou víc uvědomovat samy sebe, svoji profesionalitu. Zbaví se tlaku, že musejí znát na všechno odpověď. Uvědomí si, že je leckdy stačí jen dobře poslouchat.“

„Třenice mezi školou a rodinou vznikají z nedostatku respektu,“ pronesl M. Procházka. „Musíme si uvědomit, že nikdo z nás nemá patent na výchovu. Nikdo – vzhledem k celoživotnímu charakteru výchovy – tedy není nikdy sám zcela vychován.“ Sál poslouchal, že byste slyšeli spadnout špendlík.

Komunikaci s rodiči označily za jeden z největších současných problémů téměř všechny učitelky. „Máme pocit, že rodiče neuznávají naši práci. Je to tím, že ji neznají. Neumějí si představit, co všechno obnáší. Někteří na nás mají až neúměrné nároky,“ přiznala Blanka Prošková, ředitelka MŠ v Údlici u Chomutova. Dítě má třeba po hře na zahradě zmáčené rukávky nebo punčocháče. Když nejsou v šatně náhradní... Může za to učitelka. Takových věcí je! „Ale všichni rodiče takoví nejsou, s některými spolupracujeme velice dobře.“

Barbora Brožová je učitelkou v soukromé anglicko-české MŠ Dolnobřežanský čtyřlístek druhým rokem. Ví, že si svoji cestu stále ještě hledá, proto se snaží vzdělávat, kde je to jen možné. „Nabídka konference byla opravdu zajímavá a jsem moc ráda, že jsem jí využila. V soukromé škole máme lepší podmínky, pokud jde o počet dětí, ale komunikace s dospělými je možná složitější. Musíme být dvojnásob opatrné. Rodiče častěji než v běžných školách trvají na nadstandardní péči, což v jejich pohledu znamená víc kroužků, víc aktivit, víc nároků. Aby bylo dítě víc vzdělané. Snaží se je vytížit na maximum. Vysvětlujeme jim, že o tom přece mateřská škola není. Jde to, ale někdy obtížně.“

„Každý rodič je jiný. Musíme se snažit do něj vcítit, abychom pochopily, proč reaguje tak, jak reaguje,“ konstatovala V. Bokrová. „Každý si myslí, že jeho dítě je nejlepší, to musí učitelka respektovat.“

Opravdu je zátěž tak velká?

Souhlasily všechny, i když ji každá vnímala trochu jinak. Ředitelka MŠ Úsměv v Benešově Helena Studničková si účast na konferenci vybrala za odměnu. Od července se nezastavila, škola nejenže rozšiřovala svoji kapacitu, ale vyrostla zcela nová, moderní, krásná. „Ve funkci jsem teprve třetím rokem, nemohu posoudit, jaké byly nároky předtím, ale stavba mne zatížila hodně. Zvláště v souvislosti s tím, co všechno nám teď přibývá.“ Stavba byla podpořena dotacemi, ovšem s podmínkou, že ve škole najdou místo i dvouleté děti. „Zájem rodičů je obrovský, ve třídě

nejmenších máme dvacet dětí, z toho dvanácti budou tři roky až ve druhém pololetí školního roku.“

Také Barbora Tvrđíková z jednotřídní MŠ Řisuty v kladenském okrese je ředitelkou krátce. „Vnímám problémy učitelky i ředitelky, pořád se učím jí být. Asi nejnáročnější je orientovat se v administrativě a v aktuální legislativě. Pořád se něco mění, nikdo pořádně neví, jak by co mělo být. Informace dostáváme často protichůdné.“ Zvládnout třídu s 25 dětmi od dvouletých až po předškoláky nemůže být jednoduché.

Snadná není profese ani pro Markétu Součkovou z MŠ Čtyřlístek v Benešově. Ve škole je teprve druhým rokem a hned v roli zástupkyně ředitelky. „Vážím si toho, že jsem tuto možnost dostala,“ říká. Na konferenci přišla spolu se svojí ředitelkou. „Začala jsem také studovat, takže začátek nemám právě bezstarostný. Chci dělat svoji práci dobře, takže se snažím hledat informace, kde se dá. Jsem ráda, že mne paní ředitelka na konferenci upozornila. Je nesmírně zajímavá, jsem ráda, že tu jsem.“

Superlativy nešetřila žádná z učitelek, s kterými jsem mluvila. Každá tu našla něco, co si s sebou ponese do dalších dní. Kdyby to měla být „jenom“ rada M. Hermana: Označte si svoji modrou zónu, v níž vás nikdo nebude rušit. Najděte si svůj ostrov pohody, v kterém můžete být samy sebou.